

A cerdeira brava

A cerdeira brava (*Prunus avium*) é unha especie caducifolia que adoita encontrarse como árbore acompañante en carballeiras, fragas e bosques de ribeira. A súa presenza é maior nas montañas orientais galegas, nas que existen poboacións menos alteradas. No resto de Galicia áchase en forma de árbores illadas ou pequenas mouteiras. Preferentemente localízase en zonas frescas e sombrías, nas proximidades de canles de ríos e nos fondos de val, e en zonas de montaña.

A cerdeira é sensible á doenza da cilindrosporiose, producida polo fungo *Blumeriella jaapi* (Rehm.) V. Arx., que lle ocasiona lesións nas follas. Ademais son frecuentes os ataques de pulgón negro (*Myzus cerasi*), que coloniza os ápices dos brotes en crecemento e provoca o enroscamento das follas. Outra afección tamén frecuente é a gomose (*Pseudomonas* sp.), da cal o síntoma máis aparente é un exsudado nas feridas do tronco.

Esta árbore é considerada unha especie produtora de madeira nobre, cun elevado valor no mercado e de crecemento medio, o cal pode superar os 30 m de altura e os 50 cm de diámetro.

É necesario promover a plantación de materiais seleccionados e certificados autóctonos con calidade coñecida, adaptados ao medio, con formas de plantación adecuadas e en terreos de elevada calidade, o que permitirá obter resultados a medio prazo.

Información máis detallada en

A cerdeira de Orixe Galega para uso Forestal.
2015. Xunta de Galicia.

A CERDEIRA DE ORIXE GALEGA PARA USO FORESTAL

XUNTA DE GALICIA

Pódese consultar en

www.lourizan.com

www.medioruralemar.xunta.es

www.libraria.xunta.gal

Contacto

Centro de Investigación Forestal de Lourizán

Consellería do Medio Rural

Teléfono 986 805 000

Fax 986 805 031

www.lourizan.com

INDITEX

FEADER:
Europa inviste no rural

GOBIERNO
DE ESPAÑA
MINISTERIO
DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN
Y MEDIO AMBIENTE

XUNTA
DE GALICIA

Árbores seleccionadas de cerdeira galega para uso forestal

María Eugenia Miranda Fontaíña

Josefa Fernández López

XUNTA DE GALICIA

Liñas de selección no Centro de Investigación Forestal de Lourizán

No Centro de Investigación Forestal de Lourizán véñense desenvolvendo liñas de conservación, selección e mellora xenética das principais especies forestais de interese para Galicia, entre as que se atopa a cerdeira.

As árbores foron preseleccionadas na área natural de distribución da especie e multiplicadas no Centro de Investigación Forestal de Lourizán. Coas plantas obtidas establecéronse ensaios en condicións controladas e plantacións experimentais nas que as árbores son caracterizadas por crecemento, ramificación, forma do fuste, fenoloxía e resistencia á seca e ás doenzas. As mellores árbores, unha vez demostradas as súas calidades, están sendo rexistradas e transferidas ao sector.

A colección de árbores seleccionadas representa un recurso importante para a conservación dos recursos xenéticos e unha ferramenta moi valiosa á hora de facer estudos de orixe evolutiva e de adaptación ao medio.

Establecemento de plantacións forestais de cerdeira

Para o establecemento de plantacións forestais é preciso:

- Partir de plantas de boa calidade xenética e morfolóxica con un a dous anos de crecemento en viveiro, momento no que superan o metro ou o metro e medio de altura.
- Terreos con boa profundidade e boa dispoñibilidade de auga, sen estar asolagados e sen seca no período vexetativo, para que as árbores acaden bos crecementos.
- Utilizar terreos protexidos dos ventos. Recoméndanse terreos de val e antigos terreos agrícolas. Deben evitarse cumes e zonas moi expostas aos ventos dominantes. Tamén debe protexerse dos depredadores, que gustan dos brotes tenros desta especie.
- Establecer marcos de plantación de 4 x 4 m.
- Realizar coidados culturais, o que permitirá obter bos crecementos con quendas de corta aos 30 anos.
- A poda das ramas, especialmente cando as árbores tendan a formar ramas grosas ou haxa algunha rama que compita co eixe principal e comprometa a rectitude no fuste da árbore. As ramas de un ou dos anos podaranse parcialmente, para ser eliminadas en anos posteriores.

Clons rexistrados de cerdeira

As plantacións para madeira deberán realizarse con clons de calidade forestal demostrada, aprobados como materiais forestais de reprodución e que estean adaptados ao solo e ao clima das zonas de destino.

Para certificar un clon é necesario demostrar en ensaios a súa superioridade por crecemento, forma e resistencia a enfermidades. Ademais deben ser identificados con marcadores moleculares e por caracteres fenolóxicos e morfolóxicos das árbores, das follas, das flores e dos froitos.

Prunus avium Lourizán-1

As árbores posúen unha supervivencia en plantacións superior ao 94%. Os fallos en plantacións están relacionados cunha deficiente profundidade do solo.

Os crecementos en altura e diámetro superan respectivamente nun 26% e nun 44% os das árbores dos outros clons presentes nas plantacións. Tolera o asolagamento pero é moi sensible á seca. Cando a dispoñibilidade de auga é óptima acadan crecementos en altura superiores ao metro nun período vexetativo. As árbores adoitan presentar fustes rectos, sen bifurcacións na zona madeirable e con ramificación en verticilos.

As follas posúen forma elíptica e alongada, cor verde clara, peciolo curto, unha lonxitude media do limbo de 11 cm, un ou dous nectarios amarelo-avermellados, reniformes e unha boa tolerancia á doenza da cilindrosporiose.

A floración é tardía, tendo lugar na segunda semana de abril.

Un dos resultados prácticos de cara ao sector é o rexistro dos dous primeiros clons de cerdeira no Catálogo Nacional de Material Forestal de Reprodución (MFR) na categoría “cualificado”; o primeiro en 2011 (*Prunus avium* Lourizán-1) e o segundo en 2012 (*Prunus avium* Lourizán-2).

Prunus avium Lourizán-2

Este clon está sendo estudado, xunto co anterior, en seis plantacións clonais establecidas dende 2004, onde se rexistran supervivencias superiores ao 90% das árbores.

Aos oito anos os crecementos en altura e diámetro superan respectivamente nun 14% e nun 10% a media das árbores da plantación, o que sitúa este clon no grupo de cabeza, aínda que por debaixo do *Prunus avium* Lourizán-1.

As árbores toleran o asolagamento pero son sensibles á seca. Cando a dispoñibilidade de auga é óptima acadan crecementos en altura superiores ao metro nun período vexetativo, aínda que con menos

diámetro que o clon *Prunus avium* Lourizán-1. O 87% das árbores presenta fustes rectos. Non posúen bifurcacións e a ramificación forma verticilos. O ángulo das ramas respecto ao tronco é superior aos 60 graos.

As follas posúen forma elíptica, teñen cor verde clara, unha lonxitude media do limbo de 9 cm, un ou dous nectarios amarelo-avermellados e presentan unha boa tolerancia á doenza da cilindrosporiose.

A floración é precoz, tendo lugar a partir do 24 de marzo.